ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 26. mája 2005 *

Vo veci C-77/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa protokolu z 3. júna 1971 o výklade Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach Súdnym dvorom [*neoficiálny preklad*], podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) z 20. januára 2004 a doručený Súdnemu dvoru 17. februára 2004, ktorý súvisí s konaním:

Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne a i.

proti

Zurich España,

Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans),

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), M. Ilešič a E. Levits,

* Jazyk konania: francúzština

generálny advokát: F. G. Jacobs,
tajomník: K. H. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. decembra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne a i., v zastúpení: M. Levis, advokát,

— Zurich España, v zastúpení: P. Alfredo a G. Thouvenin, advokáti,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a A. Bodard-Hermant, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnená zástupkyňa,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. februára 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 bodu 2 a ustanovení oddielu 3 hlavy II Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmenený a doplnený Dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1 a — zmenené znenie — s. 77), Dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „dohovor").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého predmetom je ručiteľská žaloba podaná poistiteľmi Société pyrénéenne de transit d'automobiles (ďalej len „Soptrans") proti spoločnosti Zurich Seguros, teraz Zurich España (ďalej len „Zurich") s cieľom rozdeliť medzi tieto poisťovne náhradu škody, ktorú Soptrans dlhuje spoločnosti General Motors España (ďalej len „GME").

Právny rámec

3 Článok 2 ods. 1 dohovoru stanovuje:

„Ak nie je v tomto dohovore uvedené inak, osoby s bydliskom na území zmluvného štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto štátu." [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 6 bod 2 nachádzajúci sa v oddieli 2, s nadpisom „Osobitná právomoc", hlavy II dohovoru znie takto:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať

...

2. v súvislosti s ručiteľskou žalobou alebo návrhom na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie, ak sa toto nezačalo výlučne s úmyslom vyňať ju z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc,

..." [*neoficiálny preklad*]

5 Články 7 až 12a tvoria oddiel 3 s nadpisom „Právomoc vo veciach poistenia" hlavy II dohovoru.

6 Článok 7 dohovoru stanovuje:

„Vo veciach poistenia sa súdna právomoc určí podľa tohto oddielu bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bod 5." [*neoficiálny preklad*]

7 Podľa článku 11 dohovoru:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tretieho odseku článku 10, môže poistiteľ podať žalobu len na súdoch zmluvného štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, bez ohľadu na to, či je tento poistníkom, poisteným alebo osobou oprávnenou na poistné plnenie. ..." [*neoficiálny preklad*]

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

8 Spor vo veci samej pramení z poistnej udalosti, ku ktorej došlo 13. augusta 1990 na parkovisku, kde Soptrans, spoločnosť so sídlom vo Francúzsku, zabezpečuje skladovanie nových automobilov.

9 Soptrans je poistený, pokiaľ ide o škodu spôsobenú týmto vozidlám, v GIE Réunion européenne, spoločnostiach Axa, právnych nástupcoch Union des assurances de Paris, Winterthur, právnom nástupcovi Neuchâteloise, Le Continent a Assurances mutuelles de France (spoločne ďalej len „poistitelia"), ktorí všetci majú svoje sídlo alebo pobočku vo Francúzsku.

10 Niektoré poškodené vozidlá patrili GME a boli poistené v Zurich so sídlom v Španielsku. Na základe zmieru uzavretého počas konania na súde v Zaragoze (Španielsko), sa Soptrans zaviazal zaplatiť 120 000 000 ESP v prospech GME z titulu náhrady škody na vozidlách, ktoré GME vlastnil.

11 Súbežne s týmto konaním Soptrans zažaloval poistiteľov na Tribunal de grande instance de Perpignan s cieľom zaviazať ich na ručenie za následky žaloby, ktorá bola proti nemu podaná na španielskom súde.

12 Poistitelia naopak podali na uvedený Tribunal de grande instance ručiteľskú žalobu Zurich, a to na základe článku L. 121-4 francúzskeho zákona o poistení, ktorý v prípadoch viacnásobného poistenia stanovuje pomerné rozdelenie poistného plnenia vyplateného poistenému medzi viacerých poistiteľov. Zurich namietol príslušnosť konajúceho francúzskeho súdu v prospech Tribunal de Barcelona (Španielsko), miesta svojho sídla.

13 Tribunal de grande instance de Perpignan v rozsudku z 2. februára 1999 usúdil, že francúzske súdy sú príslušné na základe článku 6 bodu 2 dohovoru. Zurich podal

proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Cour d'appel de Montpellier, ktorý usúdil, že v tejto veci sú uplatniteľné len ustanovenia oddielu 3 hlavy II dohovoru a vyslovil, že uvedené súdy sú nepríslušné na rozhodovanie o ručiteľskej žalobe, ktorú podali poistitelia.

14 Poistitelia podali na Cour de cassation dovolanie z dôvodu, že jednak ručiteľská žaloba založená na viacnásobnom poistení nepatrí do pôsobnosti článku 11 dohovoru, a jednak existencia súvislosti medzi hlavnou žalobou a ručiteľskou žalobou sa nenachádza vo výpočte podmienok uplatnenia článku 6 bodu 2 dohovoru.

15 Domnievajúc sa, že za týchto podmienok si vyriešenie sporu vyžaduje výklad dohovoru, Cour de cassation sa rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru dve nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Vzťahuje sa hlava II oddiel 3 Bruselského dohovoru... na ručiteľskú žalobu alebo na návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania medzi poistiteľmi, ktoré je založené na údajnom viacnásobnom poistení alebo spolupoistení, a nie na zmluve o zaistení?

2. Je článok 6 bod 2 uplatniteľný pri určení súdnej právomoci v prípade ručiteľskej žaloby alebo návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania medzi poistiteľmi, a ak áno, je podmienkou takéhoto uplatnenia súvislosť medzi jednotlivými žalobami v zmysle článku 22 dohovoru alebo aspoň dôkaz, že medzi takýmito žalobami jestvuje dostatočná súvislosť, a teda že voľbu súdu nemožno považovať za zneužívanie?“

O prejudiciálnych otázkach

Vo vzťahu k prvej otázke

16 Oddiel 3 hlavy II dohovoru je venovaný pravidlám osobitnej právomoci vo veciach poistenia.

17 Podľa ustálenej judikatúry zo skúmania ustanovení uvedeného oddielu vo svetle prípravných prác na nich vyplýva, že ponuka širšej škály príslušností pre poisteného, ako je tá, ktorú má poistiteľ, a vylúčenie akejkoľvek možnosti dohody o miestnej príslušnosti v prospech poistiteľa boli podnietené starostlivosťou o ochranu poisteného, ktorý je spravidla postavený pred vopred vypracovanú zmluvu, ktorej podmienky už nemožno upraviť, a má z ekonomického hľadiska postavenie slabšieho (rozsudok zo 14. júla 1983, Gerling a i., 201/82, Zb. s. 2503, bod 17, a z 13. júla 2000, Group Josi, C-412/98, Zb. s. I-5925, bod 64).

18 Táto funkcia ochrany ekonomicky slabšej a právne menej skúsenej zmluvnej strany však v sebe zahŕňa to, že uplatňovanie pravidiel o osobitnej právomoci ustanovených v tejto súvislosti dohovorom sa nemôže rozšíriť na osoby, voči ktorým nie je táto ochrana zdôvodnená (rozsudok Group Josi, už citovaný, bod 65).

19 V tejto veci, ako vyplýva zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, poistitelia žalovali Zurich na Tribunal de grande instance de Perpignan na základe článku L. 121-4

francúzskeho zákona o poistení, ktorý poistiteľovi žalovanému v konaní začatom na návrh poisteného umožňuje domáhať sa ručenia, na základe viacnásobného poistenia, iných poistiteľov s cieľom získať ich príspevok na poistné plnenie poistenému.

20 Za týchto podmienok neexistuje dôvod pre osobitnú ochranu, pokiaľ ide o vzťahy medzi profesionálmi v odvetví poisťovníctva, keďže u žiadneho z nich nemožno predpokladať, že sa nachádza v slabšom postavení vo vzťahu k druhému.

21 Ako správne uviedol generálny advokát v bode 17 svojich návrhov, tento výklad má oporu predovšetkým v článkoch 8, 10 a 12 dohovoru, ktoré zjavne upravujú žalobu podanú poistníkom, poisteným alebo poškodeným, a v článku 11 toho istého dohovoru, ktorý upravuje žaloby podané proti poistníkovi, poistenému alebo oprávnenému z poistenia.

22 Autori dohovoru totiž vychádzali z predpokladu, že ustanovenia jeho oddielu 3 hlavy II sa budú uplatňovať len na vzťahy charakterizované nerovnovážnou situáciou medzi zmluvnými stranami, a preto zaviedli režim osobitných právomocí v prospech strany, ktorá je považovaná za ekonomicky slabšiu a právne menej skúsenú. Napokon, článok 12 bod 5 dohovoru vylúčil z tohto ochranného režimu poistné zmluvy, v ktorých má poistený významnú ekonomickú silu.

23 Záver, že predmetné ustanovenia nie sú uplatniteľné na vzťahy medzi poistiteľmi v rámci ručiteľskej žaloby, je teda v súlade tak s ich znením, ako aj s ich zmyslom a účelom.

24 Na prvú položenú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že ustanovenia oddielu 3 hlavy II dohovoru sa nevzťahujú na ručiteľskú žalobu medzi poistiteľmi, ktorá sa zakladá na viacnásobnom poistení.

Vo vzťahu k druhej otázke

25 Podľa článku 6 bodu 2 dohovoru možno žalovaného v prípade ručiteľskej žaloby alebo návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania žalovať na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie, ak sa toto nezačalo výlučne s úmyslom vyňať ho z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc.

26 Vo veci samej bol Zurich žalovaný poistiteľmi ako ručiteľ na súde, na ktorom Soptrans podal návrh s cieľom zaviazať poistiteľov na ručenie za všetky následky žaloby, ktorú proti nemu podal GME.

27 Návrhy, ktoré podal Soptrans a poistitelia na Tribunal de grande instance de Perpignan, sa teda musia posudzovať ako hlavná žaloba a ručiteľská žaloba v zmysle článku 6 bodu 2 dohovoru.

28 Toto posúdenie potvrdzuje správa o Dohovore o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, ktorú vypracoval pán Jenard (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 1, 27), podľa ktorej je ručiteľská žaloba definovaná ako žaloba

„podaná v konaní žalovaným proti tretej osobe s cieľom byť odškodnený za následky tohto konania".

29 Uplatniteľnosť článku 6 bodu 2 dohovoru v tejto veci však zostáva podriadená splneniu podmienky, ktorá vyžaduje, aby ručiteľská žaloba nebola podaná výlučne s cieľom vyňať ho z právomoci súdu, ktorý by inak mal právomoc.

30 Pritom, ako zdôraznila jednak Komisia, jednak generálny advokát v bodoch 32 a 33 svojich návrhov, existencia súvislosti medzi dvomi návrhmi, o ktoré ide vo veci samej, je obsiahnutá v samotnom pojme ručiteľskej žaloby.

31 Jestvuje totiž neodmysliteľná súvislosť medzi žalobou podanou proti poistiteľovi o poskytnutie poistného plnenia v dôsledku vzniku ním krytej poistnej udalosti a konaním, v ktorom tento poistiteľ žiada účasť na plnení od iného poistiteľa, ktorý by mal kryť tú istú poistnú udalosť.

32 Vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva hlavnú žalobu, prináleží preveriť existenciu takejto súvislosti v tom zmysle, že sa musí ubezpečiť, že úmyslom ručiteľskej žaloby nie je vyňať žalovaného z právomoci jeho súdu.

33 Z toho vyplýva, že článok 6 bod 2 dohovoru nevyžaduje existenciu inej súvislosti, akou je tá, ktorá postačuje na konštatovanie, že nedochádza k zneužívaniu.

34 V tomto ohľade je namieste dodať, že pri ručiteľskej žalobe článok 6 bod 2 len určuje, ktorý súd má právomoc, a neupravuje podmienky prípustnosti v pravom slova zmysle a v súvislosti s procesnými pravidlami je nevyhnutné odkázať na vnútroštátne pravidlá uplatniteľné vnútroštátnym súdom (rozsudok z 15. mája 1990, Hagen, C-365/88, Zb. s. I-1845, body 18 a 19).

35 Uplatnenie vnútroštátnych procesných pravidiel však nemôže byť na ujmu potrebného účinku dohovoru. Súd nemôže uplatniť podmienky prípustnosti ustanovené vnútroštátnym právom, ak by mali za následok obmedzenie uplatniteľnosti pravidiel súdnej právomoci, ktoré stanovuje dohovor (rozsudok Hagen, už citovaný, bod 20).

36 Vo svetle predchádzajúcich úvah je potrebné odpovedať na druhú položenú otázku tak, že článok 6 bod 2 dohovoru je uplatniteľný na ručiteľskú žalobu, ktorá sa zakladá na viacnásobnom poistení, pokiaľ medzi hlavnou žalobou a ručiteľskou žalobou existuje súvislosť, ktorá umožňuje vyvodiť záver, že nedochádza k zneužívaniu.

O trovách

37 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Na ručiteľskú žalobu medzi poistiteľmi, ktorá sa zakladá na viacnásobnom poistení, sa nevzťahujú ustanovenia oddielu 3 hlavy II Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, zmeneného a doplneného Dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky, Dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a Dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva.**

2. **Článok 6 bod 2 uvedeného dohovoru je uplatniteľný na ručiteľskú žalobu, ktorá sa zakladá na viacnásobnom poistení, pokiaľ medzi hlavnou žalobou a ručiteľskou žalobou existuje súvislosť, ktorá umožňuje vyvodiť záver, že nedochádza k zneužívaniu.**

Podpisy